

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ผลของโปรแกรมส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบาก
ต่อความสามารถในการทำหน้าที่ของร่างกายในผู้สูงอายุโรค
ปอดอุดกั้นเรื้อรัง โรงพยาบาลพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก

ผู้เขียน นางสาวเบญจวรรณ ถิ่นเครือจีน

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้สูงอายุ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ ดร. ทศพร คำผลศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
รองศาสตราจารย์ ดร. ภารดี นานาศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

อาการหายใจลำบากเป็นอาการสำคัญที่ส่งผลให้ผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังมี
ความสามารถในการทำหน้าที่ของร่างกายลดลง การส่งเสริมการจัดการกับอาการหายใจลำบากเป็น
วิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังมีความสามารถในการทำหน้าที่ของร่างกายเพิ่มขึ้น
การศึกษาถึงทดลองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการจัดการอาการ
หายใจลำบากต่อความสามารถในการทำหน้าที่ของร่างกายในผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง กลุ่ม
ตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังที่มารับบริการที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพุทธชินราช
จังหวัดพิษณุโลก ระหว่างเดือนกันยายน พ.ศ. 2553 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 จำนวน 30 ราย
สุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 ราย โดยให้ทั้ง 2 กลุ่ม มีความคล้ายคลึงกันในด้าน
เพศ อายุ และระดับความรุนแรงของโรค กลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมการจัดการอาการ
หายใจลำบาก ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการดูแลตามปกติ เครื่องมือที่ใช้ดำเนินการศึกษาได้แก่
โปรแกรมส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบากสำหรับผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ที่ผู้ศึกษา
ประยุกต์จากโปรแกรมส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบากซึ่งพัฒนาโดย ลินินาญ ป้อมเย็น
(2547) คู่มือการจัดการอาการหายใจลำบากสำหรับผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง และแบบบันทึก
วิธีการจัดการและผลของวิธีการจัดการอาการหายใจลำบาก เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดอาการหายใจลำบาก และแบบบันทึกระยะทางที่

สามารถเดินบนทางราบในเวลา 6 นาที วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา สถิติทดสอบค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่มไม่อิสระต่อกัน และสถิติทดสอบแมนวิทนียู่

ผลการศึกษา พบว่า

1. หลังเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบาก ผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังมีความสามารถในการทำหน้าที่ของร่างกายมากกว่าก่อนเข้าร่วม โปรแกรมส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)

2. ผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังกลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบากมีความสามารถในการทำหน้าที่ของร่างกายสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)

ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า การส่งเสริมการจัดการกับอาการหายใจลำบากสามารถเพิ่มความสามารถในการทำหน้าที่ของร่างกายในผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังได้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า ควรนำการส่งเสริมการจัดการกับอาการหายใจลำบากไปประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นแนวทางในการพยาบาลผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังต่อไป

Independent Study Title Effect of a Dyspnea Management Promotion Program on Functional Capacity Among Older Persons with Chronic Obstructive Pulmonary Disease, Buddhachinaraj Hospital, Phitsanulok Province

Author Miss Benjawan Tinkruajeen

Degree Master of Nursing Science (Gerontological Nursing)

Independent Study Advisory Committee

Lecturer Dr. Totsaporn Khampolsiri Advisor

Associate Professor Dr. Paradee Nanasilp Co-advisor

ABSTRACT

Dyspnea is a predominant symptom among older persons with chronic obstructive pulmonary disease (COPD) resulting in decreased functional capacity. Promoting dyspnea management may be one of the important strategies to increase functional capacity in older persons. The purpose of this quasi-experimental study was to examine the effects of a Dyspnea Management Promotion Program on functional capacity among older persons with COPD. Subjects included older persons with COPD who attended the outpatient department, Buddhachinaraj hospital, Phitsanulok province during September 2010 to February 2011. Thirty older persons with COPD were purposively selected and equally assigned to the experiment and control group, 15 in each group. The subjects in these groups were similar in gender, age, and terms of illness severity. The experimental group attended a Dyspnea Management Promotion Program, while those in the control group received routine care. The instruments used in this study were a Dyspnea Management Promotion Program among older persons with COPD modified from Dyspnea Management Promotion Program developed by Pomyem (2004), a Dyspnea Management manual for older persons with COPD and the dyspnea management

recording form. The data collection tools consisted of the demographic data recording form, a dyspnea score recording form and a 6 Minute Walk Test (6-MWT) recording form. Data were analyzed using the descriptive statistics, independent t-test and Mann-Whitney U test.

The results of this study revealed that:

1. After attending the Dyspnea Management Promotion Program, the functional capacity of the experimental group was significantly higher than before attending the Dyspnea Management Promotion Program ($p < .001$).
2. The functional capacity of the experimental group after attending the Dyspnea Management Promotion Program was significantly higher than that of the control group ($p < .01$).

The findings of this study show that promoting dyspnea management increases functional capacity among older persons with COPD. The researcher also recommends that promoting dyspnea management should be applied to nursing practice in caring for older persons with COPD.